

הפלחים העובדים בשכנותנו.

והנה רצים ערבים מכל צד, מקלות בידיהם לעברנו, ואנחנו רק שניים. שפסל (שבתאי) ארליך שהביא לנו אוכל, וחזר, נראה עדיין מרחוק. זייד מוציא את המאוזר ויורה שתי יריות באוויר להפנות את תשומת לבו של שפסל, שלא שמע ולא נענה. אבל הערבים שמעו את היריות, נרתעו, אספו את העדר וחזרו.

קבוצת "השומר" עלתה לגליל בהחלטה להתיישב בחמארה. אחרי תקופת נסיון בסביבה שינו החלטתם והעדיפו להתיישב על ההר. ושם שוכן הישוב כפר גלעדי עד היום.

בתקופת תל חי עדיין התגוררו חלק מהאנשים במטולה. המנהיג באותה קבוצה היה ישראל גלעדי. יחד עם אלכסנדר זייד וצבי בקר, בעלי המשפחות, רצו להקים ישוב קבע של שומרים, ישוב חקלאי. ידוע שהיו ויכוחים במרכז השומרים - תל עדשים,⁷ והיו מבין חברי "השומר" שהתנגדו להתיישבות קבע.

אלה טענו: לא נהיה "בורגנים" בעלי רכוש. היו קרובים רעיונית ל"פועלי ציון" בעלי מגמה שמאלית פועלית. דיברו יידיש מתוך הכרה שיידיש היא שפת העם, למרות שרבים ידעו עברית ודיברו עברית. חלקם אף ידעו עברית מחוץ לארץ. בעיני אנשי "פועלי ציון", אנשי דגניה כבר היו בורגנים. ואנשי גדוד העבודה אף הפגינו פעם באחד במאי נגד דגניה וכינו אותם "בעלי אחוזה".⁸ על כל פנים הויכוח ב"השומר" הסתיים כאשר בעלי המשפחות עלו לגליל להתיישבות ואיתם גם רווקים אחדים.

ישראל גלעדי, מנהיג החבורה, לא זכה לראות בהתגשמות חלומותיו. הוא נפטר בטבריה 3 שבועות אחרי סיום מלחמת העולם הראשונה, בן 32 בלבד.

בהקמת נקודת הישוב, היא קיבוץ כפר גלעדי, ובאירועי תקופת תל-חי, היתה הקבוצה כבר בלעדיו וחסרונו הורגש בכל תחום.⁹ השם "כפר גלעדי" ניתן לישוב השומרים לאחר מותו של ישראל גלעדי.

ארכיון "השומר"

בזמן החיפושים אחר אנשי ניל"י, ומאסר רבים מאנשי "השומר", הגעתי יום אחד למחניים. הייתי אז בדרכי למושבה מצפה, לבקר את אבא שעבד שם. כל